CZĘŚĆ XLIV — № 93. ROK 22 — (1851.)

# TYGODNIK
## PETERSBURSKI.
### GAZETA URZĘDOWA
### KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 30 Listopada. / 12 Grudnia.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 29 Listopada. / 11 Grudnia.

MANIFEST CESARSKI.

—

Z BOŻEJ ŁASKI

**MY, MIKOŁAJ PIERWSZY,**

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYJ,

i t. d., i t. d., i t. d.,

Czyni się wiadomo wszystkim wiernym poddanym Naszym:

„W dniu 27 Lipca bieżącego roku nastąpiła pełnoletność najmilszego Syna Naszego Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xiążęcia Mikołaja Mikołajowicza i Myśmy obrali dzień dzisiejszy na przyjęcie uroczystej przysięgi Jego. Czyniąc o tém wiadomo powszechności, nie wątpimy, że wierni poddani Nasi, w swém stałem i nigdy niezmienném ku Nam przywiązaniu, przywykłszy podzielać z Nami wszystkie Nasze uczucia, życzenia i nadzieje, połączą gorliwe swe modły z Naszemi do Boga modłami, iżby pobłogosławił tego to najmilszego Naszego Syna, przy wejściu Jego do zawodu wielkiej, z urodzenia dlań przeznaczonej służby. Oby jak był dotąd pociechą Naszą i całego Cesarskiego Domu, oby również był niezłomną podporą Tronu, zaszczytem i chlubą najukochańszej Ojczyzny Naszej.”

Dan w S.-Petersburgu, w dniu 26 Listopada, lata od Narodzenia Chrystusa Pana Tysiąc ośmset pięćdziesiąt pierwszego, Panowania Naszego dwudziestego siódmego.

Na oryginale własną J. C. Mości ręką podpisano:

„*MIKOŁAJ.*”

---

W przeszły Poniedziałek, 26 Listopada, odbyło się przy Dworze Cesarskim złożenie przysięgi przez Jego Cesarską Wysokość Wielkiego Xięcia Mikołaja Mikołajowicza z powodu dojścia do pełnoletności, według następującego, Najwyżej zatwierdzonego Ceremonijału:

I. Od Dworu i od Wydziału Obrzędów będą rozesłane do Najświętszego Synodu i do wszystkich Urzędników Dworu, znakomitych obojej płci osób i Ministrów zagranicznych, obwieszczenia, stosownie do których mają się zjeżdżać do Pałacu Zimowego, w dniu 26 bieżącego Listopada, na godzinę wpół do 12 zrana, damy w ruskim stroju, a kawalerowie w paradnych mundurach.

II. Przed rozpoczęciem ceremonii, będą rozstawione we wszystkich salach, od galeryi Koncertowej do Portretowej, oddziały pułków Lejb-gwardyi, przy sztandarach; w galeryi Portretowej rota Grenadyerów Pałacowych, w sali Św. Jerzego oddział wszystkich Wojskowych Zakładów Wychowania.

III. W tym dniu, o godzinie pierwszej po południu, regalije Cesarskie: Jabłko, Berło i Korona, przeniesione będą z pokoju Brylantowego do Wielkiej Cerkwi Pałacowej, pod przykryciem jednego oficera i sześciu pod-oficerów roty Grenadyerów Pałacowych, i umieszczone na przygotowanym stole po lewej stronie pulpitu, postawionego przed Wrotami Carskiemi, dla Krzyża i Ewangelii świętej.

IV. Regalije wzmiankowane, w assystencyi na przedzie dwóch Hof-furjerów, dwóch Mistrzów Obrzędów i Wielkiego Mistrza Obrzędów, poniosą, na materyalnych złotem wyszywanych poduszkach, wyznaczone do tego osoby 1 i 2 klassy, z assystentami z drugorzędnych Urzędników Dworu.

V. Przed wyjściem NN. Państwa, Ministrowie zagraniczni, Członkowie Rady Państwa, Senatorowie, Kawalerowie orderu Św. Jerzego, którzy nie będą we froncie, i inne osoby, które otrzymają rozkaz znajdowania się w Cerkwi,

wprowadzone zostaną doń przez Wielkiego Mistrza Obrzędów, i zajmą wskazane sobie miejsca.

VI. Kiedy wszystko będzie gotowe do processyi, Minister Dworu Cesarskiego doniesie o tém N. Cesarzowi Jmci, i, po odebraniu stosownego rozkazu, processya pójdzie w porządku następującym:

1) Dworu J. C. Mości Hof-furjery i Kamer-furjery, po parze.

2) Mistrze Obrzędów i Wielki Mistrz Obrzędów.

3) Kamer-junkrowie, Szambelani i drugorzędni Urzędnicy Dworu, po parze, młodsi na przedzie: pełniący obowiązki Marszałka Dworu z laską.

4) Pierwsi Urzędnicy Dworu, po parze, młodsi na przedzie: Wielki Marszałek Dworu z laską.

5) N. Cesarz i N. Cesarzowa, za Nimi Minister Cesarskiego Dworu i Dyżurni Jenerał i Fligel-adjutanci.

6) JJ. CC. Wysokości Następca Tronu Cesarzewicz, Wielki Xiążę Alexander Mikołajewicz z Wielką Xiężną Cesarzewiczową Maryą Alexandrówną.

7) J. C. Wysokość Wielki Xiążę Mikołaj Alexandrowicz.

8) JJ. CC. Wysokości Wielcy Xiążęta Mikołai Mikołajewicz i Michał Mikołajewicz.

9) J. C. Wysokość W. X. Helena Pawłówna.

10) J. C. Wysokość W. X. Marya Mikołajówna.

11) J. C. Wysokość W. X. Katarzyna Michałówna z Małżonkiem, J. W. X. Wysokością, Xięciem Mecklembourg-Strelitz.

12) J. C. Wysokość Xiążę Piotr Oldenburgski z Małżonką.

13) Damy Honorowe, Kamer-frejlina i Frejliny, po parze, według starszeństwa.

VII. Przy wejściu do Cerkwi, NN. Państwo będą spotkani od Metropolity Nowgorodzkiego i S.-Petersburgskiego i znakomitszego Duchowieństwa z krzyżem i wodą święconą.

VIII. Kiedy NN. Państwo raczą stanąć w Cerkwi na Swoje miejsca, Członkowie N. Synodu i Duchowieństwo Dworu rozpoczną stosowną liturgiją z dodaniem doń nabożeństwa, bywającego zwykle w dzień Św. Męczennika Jerzego.

IX. Przed skończeniem nabożeństwa, N. Cesarz Jmć raczy Sam podprowadzić Wielkiego Xięcia Mikołaja Mikołajowicza do pulpitu, przed Krzyż i Ewangeliją świętą, dla dokonania, stosownie do Ustawy o Rodzinie Cesarskiej, przysięgi, tak na wierność Cesarzowi Panującemu i Ojczyźnie, jak również na zachowanie prawa następstwa i porządku familijnego. Przysięgę, właściwie na to ułożoną, czyta J. C. Wysokość W. X. Mikołaj Mikołajewicz głośno, i potem stwierdza ją Swoim podpisem.

X. Po dokonaniu przysięgi, zaintonowano będzie: «*Ciebie Boga chwalimy*», przy 301 wystrzale z dział z twierdzy S.-Petersburgskiej, i przy odgłosie dzwonów wszystkich cerkwi; w tymże czasie regalije Cesarskie odniesione zostaną z Cerkwi do pokoju Brylantowego porządkiem wyżej opisanym.

XI. Po odśpiewaniu modlitwy o długie lata, Członkowie Synodu złożą powinszowania NN. Państwu i Jego Wysokości W. X. Mikołajowi Mikołajewiczowi.

XII. Następnie, NN. Państwo, z Rodziną Cesarską, raczą iść w tymże porządku z Cerkwi do sali Św. Jerzego, gdzie, przed Tronem, będzie postawiony pulpit z Krzyżem i Ewangeliją, i sztandar 1 dywizyonu Lejb-gwardyi pułku Ułanów. Idący na przedzie Urzędnicy Dworu zatrzymują się w galeryi Portretowej, Damy Dworu wchodzą do sali, i stawają po lewej stronie Tronu, na urządzoném podwyższeniu z tyłu frontu; obok nich Damy miejskie.

XIII. Przy wyjściu Rodziny Cesarskiej z Cerkwi, wszyscy Kawalerowie orderu Św. Jerzego, oprócz znajdujących się w szyku przy wojskach, przechodzą z Cerkwi wprost przez galeryą Potretową do sali Św. Jerzego, i zajmują miejsca obok Dam miejskich.

XIV. Ciało Dyplomatyczne, Członkowie Rady Państwa i inne znakomite osoby stawają po prawej stronie Tronu, na urządzoném podwyższeniu.

XV. Przy wejściu do sali, N. Cesarz Jmć raczy podprowadzić Wielkiego Xięcia Mikołaja Mikołajewicza przed pulpit pod wyż-rzeczony sztandar, gdzie Jego Wysokość również składa, na wierność służby N. Cesarzowi i Ojczyźnie, przysięgę, która będzie czytana przez Ober-kapelana Gwardyi Protopresbitera *Bażanowa*, i powtarzana w głos przez Jego Wysokość.

XVI. Następnie, Rodzina Cesarska raczy powrócić do pokojów wewnętrznych w tymże porządku.

XXII. Wieczorem miasto będzie oświetlone.

## NOWINY DWORU.

W przeszły Poniedziałek, 26 Listopada, sir *Hamilton Seymour*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N. Królowej Jmci Wielkiej Brytanii, i lady *Seymour*, jego małżonka, mieli zaszczyt być przedstawionymi N. Cesarzowej Jmci.

---

Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 20 Listopada, pułku Ułanów Jenerał-adjutanta Xięcia Czernyszewa Pułkownik *Trubaczejew* zostaje uwolniony od służby wojskowej, dla wstąpienia do cywilnej, z nagrodzeniem rangą Rzeczywistego Radzcy Stanu.

*Rozkazy dzienne* Cesarskie *w Wydziale służby Cywilnej.*

*18 Listopada.* Starszy Sekretarz (Письмоводитель) Cesarskiego Moskiewskiego Towarzystwa Gospodarstwa Wiejskiego, Sekretarz Kolleg. *Szoszin*, mianowany Dyrektorem Kancellaryi Witebskiego Cywilnego Gubernatora.

*20 tegoż m.* Członek Honorowy Moskiewskiej Rady Opiekuńczej Cesarskiego Domu Wychowania (Podrzutków) Mistrz Dworu, xiążę *Trubeckoj*, mianowany Członkiem Rady

zakładów żeńskich wychowania, zasiadającym w Moskiewskim tejże Rady oddziale, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków.

*21 tegoż m.* Marszałek powiatu Połockiego, dym. Sztabsrotmistrz *Hłasko*, na własną prośbę otrzymuje uwolnienie od urzędu; — Mianowani: Radzcy Dworu: Sekretarz Kancellaryi Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego *Bruliński*, Dyrektorem Kancellaryi tejże Rady; Referent Kancellaryi Rady *Ziembiński*, Sekretarzem - Archiwistą tejże Kancellaryi, na jego zaś miejsce Referentem Assesor Kollegialny *Kozerski*, pierwszy od 20 Maja, a dwaj drudzy od 14 Czerwca 1849 roku; Starszy Pomocnik Naczelnika Oddziału Kancellaryi Namiestnika Królestwa Polskiego, Kamer-junker Assesor Kollegialny *Paniutin*, Urzędnikiem do szczególnych przy Namiestniku poleceń, od 13 Października 1851 roku.

*22 tegoż m.* Starszy Nauczyciel 2 Kijowskiego Gymnazyum, Radzca Kolleg. *Jeropes*, z powodu wysłużenia terminu, otrzymuje dymissyą z mundurem; — Zostają zatwierdzeni na urzędach, wybrani przez szlachtę: dotychczasowi, Sędziowie powiatów: Czehryńskiego, Radzca Dworu *Stojanowski* i Humańskiego, Assesor Kollegialny *Jurkiewicz;* nowoobrany, Radomyślskiego, Rejestrator Kollegialny *Boruchowski*, oraz Assesor Sądu powiatowego Radomskiego, dotychczasowy, Radzca Honorowy *Sielicki;* — Sekretarz Gubern. *Michniewicz* mianowany Pocztmejstrem Babinowieckim; — Naczelnik I Oddziału Finlandskiej przybocznej J. C. Mości Kancellaryi, Rzeczywisty Radzca Stanu *Putiata*, na własną prośbę otrzymuje dymissyą z mundurem; — Wykreślony zostaje ze spisów, zmarły, Członek Kommisyi Umorzenia Długów Królestwa Polskiego Assesor Kolleg. *Smoczyński.*

*24 tegoż m.* Mianowani Rzeczywistymi Radzcami Stanu, Radzcy Stanu: Członkowie Rady Opiekuńczej zakładów Powszechnej Opieki w Moskwie, Szambelan *Tulinow* i *Nikiforow*, Inspektor służby zdrowia w szpitalach Moskiewskich, Professor zwycz. C. Uniwersytetu Moskiewskiego *Ower* i Zarządzający Kancellaryą Moskiewskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora *Korniłow;* — Zostaje zatwierdzony na urzędzie obrany Prezesem Odesskiego Sądu Handlowego Radzca Stanu *Karuzo;* — Prokuror Gubernijalny Nowgorodzki, Radzca Stanu *Czerniawski*, zostaje uwolniony od tego urzędu i zaliczony do Departamentu Ministerstwa; — Młodszy Dyrektor Kommisyi Umorzenia Długów Państwa, Radzca Stanu *Jefimow* zostaje uwolniony od zarządu Kancellaryi Kommisyi; — Radzca Stawropolskiej Izby Skarbowej, Radzca Kolleg. *Sukowski*, mianowany Dyrektorem Kancellaryi tejże Kommisyi; — Dymissyonowany Rejestrator Kolleg. *Reutt*, mianowany Dozorcą Akcyzy w gubernii Witebskiej; — Zaliczeni tymczasowo do Kodyfikacyjnej Kommisyi Królestwa Polskiego, Sekretarze Kollegialni: Franciszek *Ciągliński*, Alexander *Zawadzki*, Karol *Hube* i Józef *Stachurski*, zostają podniesieni, za odznaczającą się służbę, do rangi Radzcy Honorowego ze starszeństwem: pierwszy od 17 Sierpnia 1848, drugi od 1, dwaj ostatni od 26 Sierpnia 1849 roku, i z nich *Hube* mianowany Młodszym Pomocnikiem Kodyfikacyjnej Kommisyi, a trzej inni zaliczeni do Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości Królestwa Polskiego, jako Urzędnicy do poleceń.

— P. Kijowski Wojenny, Podolski i Wołyński Jenerał-Gubernator doniosł Rządzącemu Senatowi, 20 Października, iż on, po powrócie do m. Kijowa z dozwolonego mu Najłaskawiej urlopu, objął tegoż dnia zarząd powierzonych mu gubernij.

---

### Ukazy Rządzącego Senatu.

*2 Listopada.* O tém które z dzieci nieprawego łoża, spłodzonych w Finlandyi z wdów i córek żołnierskich, mają należeć do wiedzy wojskowego zarządu.

*7 tegoż m.* O tém, jak mają być wydawane pasporta dymissyonowanym kozakom Dunajskiego Wojska, ich żonom i dzieciom.

---

## KRÓLESTWO POLSKIE.

*Warszawa, 27 Listopada.*

Najjaśniejszy Pan, przychylnie do wstawienia się JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, Najmiłościwiej zezwolić raczył na złagodzenie kary Henrykowi Gruszeckiemu, Alexandrowi Grzegorzewskiemu, i Celsowi Lewickiemu, za przestępstwo polityczne do robót ciężkich w kopalniach Syberyi zesłanym, przez uwolnienie ich zupełne od tychże robót, z pozostawieniem na osiedleniu w Syberyi.

— N. Pan, Ukazem Najwyższym, w dniu 5 (17) Września roku bież. wydanym, raczył Najłaskawiej skrócić Esterze Pinkusównie Kaczka, za zabójstwo własnego dziecka, na pozbawienie wszelkich praw i zesłanie do robót ciężkich w zakładach fabrycznych na czas nieograniczony skazanej, karę robót do lat 10.

— Zgromadzenie OO. Kapucynów Warszawskich, powziąwszy wiadomość, że pewna osoba, bez żadnego upoważnienia i wiedzy Zgromadzenia, zbiera prenumeratę po 1 r. sr. na mające wychodzić dzieło, pod tytułem: «Droga do Zbawienia», ma honor zawiadomić łaskawą publiczność, że żadnego dzieła obecnie nie wydaje, i jeżeliby kiedy miało zamiar to uczynić, do zbierania prenumeraty wyznaczyłoby xięży z Zgromadzenia swego, a nie osobę prywatną.

— Niedawno umarł w bliskości Lwowa Lekarz weteran, którego można było uważać jako Nestora lekarzy europejskich. Był to Doktor Pac, niegdyś Lekarz przyboczny Króla Stanisława - Augusta, po śmierci ktorego Pac usunął się od świata i żył w swojej wiosce, w Satanowie, w Galicyi. Tu z wielkiém zamiłowaniem poświęcał się zoologii: wymurował wielki dom na wzór arki Noego i zaludnił najrozmaitszemi zwierzętami, jakie tylko mógł gdzie dostać, i jedyném jego zajęciem było fizyologiczne badania właściwości tych rozmaitych stworzeń. Pac dosięgnął rzadkiej teraz starości: żył bowiem lat 120.

---

*

# WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

## NIEMCY.

WIEDEŃ, *26 Listopada.* J. C. Wysokość Arcyxiążę Maxymiljan, brat Cesarza, odjechał wczora do Wenecyi, gdzie ma zamiar wsiąść na fregatę *Venus*, dla wzięcia udziału w wycieczce eskadry Austryackiej po morzu Środziemném.

— Dzisiejszego rana, Elektor Hesski opuścił Wiedeń, by powrócić do Elektoratu.

— Piszą z Wiednia, 21 Listopada, do *Gazety Augsburgskiej*, że Arcyxiążę Albert powrócił ze swej podróży do Włoch. Rada Państwa miała być uzupełnioną w krótkim czasie przez mianowanie ośmiu nowych członków.

— N. Cesarz rozkazał, iżby przystąpiono niezwłocznie do poprawy łożyska Adigi, aby położyć na przyszłość koniec spustoszeniom, które mocno dotknęły tego roku, po raz drugi, miejscowoście leżące blizko tej rzeki. Kommisya mieszana odjechała już do Salurn, dla rozpoczęcia robot przygotowawczych.

— Rząd Austryacki zawarł z Serbiją kontrakt o dostarczaniu soli, a że wypłaty mają być dopełniane gotówką, ztąd się otworzy nowe źródło finansowe dla Austryi.

*27 Listopada.* Otrzymano tu notę przez którą Gabinet Sardyński zobowiązuje się przedsięwziąść środki stanowcze względem wychodźców, i cofnąć im wszelką pomoc ze strony Rządu. Już summa, która była na to przeznaczona, została wykreśloną z budżetu na rok 1852.

— Cesarz przyzwolił na zreformowanie pułków ciężkiej jazdy, wyjąwszy kirassyerów i ułanów.

*Krakow, 22 Listopada.* Deputacya naszego miasta zabiera się udać do Wiednia, dla starania się u Rządu by nowa droga żelazna zbudowana została na brzegu lewym Wisły.

*Zara, 18 Listopada.* (Depesza telegr., otrzymana w Berlinie.) Zmarły Władyka Czarnogórza (Montenegro), w testamencie mianował następcą swoim wnuka swego Daniela Petrowicz'a Negusch.

BERLIN, *30 Listopada.* 27 b. m., po ceremonii otwarcia, obie Izby odbyły swoje pierwsze posiedzenia. Pierwsza obrała zaraz Prezesem hrabię Rittberg, i nazajutrz, 28, obrała pierwszego i drugiego Vice-prezesa PP. Brügemann i hrabię Itzenplitz. Sekretarze zostali również obrani. Deputowani którzy nie złożyli byli jeszcze przysięgi na Konstytucyą, dopełnili tej formalności. Prezes najstarszy wiekiem Drugiej Izby jest radzca min Steinbeck. Obie Izby zdecydowały, iż zachowany zostanie dawny regulamin.

— 28-go, był wielki obiad, dla deputowanych obu Izb, w zamku Królewskim w Berlinie. Król wniosł toast za zdrowie reprezentantów kraju, i przytomni nań odpowiedzieli, po otrzymaniu przez hrabię Rittberg Królewskiego na to upoważnienia, przez okrzyk: niech żyje! pełen ognia, wniesiony N. Królowi i N. Królowej, która również zaszczyciła ucztę swoją obecnością.

*2 Grudnia.* Na posiedzeniu 29 Listopada, Pierwsza Izba obrała kwestorami PP. Mättzki i Magnus. Całe bióro i pięć sekcyj są ostatecznie ukonstytuowane. Prezes zaprosił Izby do mianowania Kommisyi do regulaminu, i innej do petycyj, i gdy porządek dzienny został wyczerpany, zachował sobie uprzedzenie członków Izby, o dniu przyszłego posiedzenia.

— Tegoż dnia, Druga Izba obrała powtórnie Prezesem hrabię Schwerin, i obrała pierwszym Vice-prezesem Pana Geppert, i drugim Vice-prezesem Pana Görtz. Posiedzenie przyszłe naznaczone zostało na 1 Grudnia.

FRANKFURT, *30 Listopada.* Gdy Kommisya do kwestyi floty niemieckiej przedstawiła swoje sprawozdanie, Sejm Niemiecki wezwał wszystkie Rządy Związku do oświadczenia się, w terminie trzytygodniowym, o zachowaniu nadal tej floty.

*Moguncya, 22 Listopada.* Jenerał von Schack, mianowany dywizyjnym w Kolonii, został zastąpiony, w dowództwie twierdzy związkowej Moguńckiej, przez jenerał-majora von Hahn.

MUNICH, *22 Listopada.* Wczora, P. von der Pfordten przedstawił Pierwszej Izbie projekt do prawa odnoszącego się do stosunków dyscyplinarnych urzędników publicznych.

— Pierwsza i trzecia Kommisye Pierwszej Izby roztrząsały projekt do prawa, dotyczący fideikommisów, i zgodziły się nie nadawać charakteru praw należących do składu Konstytucyi, jak tylko niektórym z rozporządzeń tego projektu.

*23 Listopada.* (List do *Gazety Augsburskiej.*) Pierwsza Izba rozpocznie rozprawy nad prawem o notaryuszach, we Wtorek, 25. Wszelako, obie Kommisye połączone zdecydowały, prawie jednozgodnie, utrzymanie postanowień poprzednich Izby, przeciwnych, jak wiadomo, postanowieniom Izby Deputowanych. (Patrz № poprz. Tyg.)

STUTTGARDT, *22 Listopada.* Przeciwnie postanowieniom Izby Deputowanych, Pierwsza Izba uchwaliła, dzisiaj, powiększenie pensyi poselstw w Wiedniu i Munich, oraz płacę sprawującego interessa w Carlsruhe.

COBURG, *20 Listopada.* Na posiedzeniu publiczném dzisiejszém, Sejm Coburg'ski przyjął jednozgodnie, wyjąwszy jeden głos, nową Konstytucyę, opartą na połączeniu dwóch części Xięztwa. Nie ulega wątpliwości, iż Sejm Gotha, zwołany na 1 Grudnia, przyjmie również ten projekt Konstytucyi.

BRUNSWICK, *22 Listopada.* Prawo odnoszące się do układu Sejmu, takie jakie było przyjęte przez Izby, zostało temi dniami zatwierdzone przez Xięcia. Prawo to oparte jest na zasadach zachowawczych.

DESSAU, *22 Listopada.* Postanowienie Xiążęce, które się tu ukazało temi dniami, znosi prawo z dnia 24 Września 1849, dotyczące małżeństwa cywilnego i utrzymywania aktów stanu cywilnego.

AROLOSEN (Waldeck), *10 Listopada*. Sejm naszego Xięztwa zatwierdził prawo wyborcze nadane (w skutku postanowień wiadomych Sejmu Niemieckiego).

HAMBURG, *25 Listopada*. Wielki Xiążę Mecklemburg-Schweriński przejechał tędy, udając się do Hanowru, dla znajdywania się na pogrzebaniu uroczystém zmarłego Króla Ernesta-Augusta. Jenerał Austryacki von Legeditsch również się tam udał.

— *Gazeta Powszechna Niemiecka* opowiada fakt ciekawy iż Konsul Amerykański, mieszkający w Hamburgu, ma pełnomocnictwo łączenia w dobrej i należytej formie, jakby to zrobił xiądz, par emigrujących do Ameryki. 12 Listopada, zawarte zostało, w Hamburgu, pierwsze małżeństwo cywilne.

## ANGLIJA.

LONDYN, *29 Listopada*. Ślub J. K. Wysokości Xięcia Edwarda Saxe-Weimar, krewnego J. K. W. Xięcia Alberta, z lady Augustą Lenox, córką xięcia i xiężnej Richmond i siostrą hrabinej Bessborough, odbył się, przedwczoraj, w kaplicy św. Jerzego, przy Hanovre-Square, wpośród towarzystwa świetnego.

— Dowództwo wojsk w Irlandyi zostało konferowane hrabiemu Cathcart, niegdyś oficerowi pod Waterloo.

— Miejsce Kanclerza Uniwersytetu Dublińskiego zostało wakujące przez zgon Króla Hanowerskiego. Był to urząd honorowy, zresztą, taki jak dla Uniwersytetów Oxford'skiego i Cambridge'skiego, które mają za Kanclerzy, pierwszy xięcia Wellingtona, a drugi Xięcia Alberta. Powiadają, iż hrabia Rosse ma być przyodziany w godność Kanclerza Uniwersytetu Dublińskiego.

— Nieboszczyk Król Hanowerski otrzymywał od Rządu Angielskiego 27,000 funt. sterl. (142,000 r. sr.) pensyi na rok. Xiężna de Glocester jest teraz jedynem dziecięciem, pozostałem przy życiu, Jerzego III, i z rodziny piętnastu osób; ta otrzymuje 16,000 funt. sterl. (96,000 r. sr.) pensyi rocznej. Nieboszczka Xiężna Zofija miała tożsamo uposażenie. Uposażenie Króla Belgów zasługuje na wzmiankę szczególną. Prawo Jerzego III nadało mu pensyę roczną 50,000 f. st. (300,000 r. sr.), z rezydencyą w Claremont; ale J. K. M. wraca z niej większą część, odtrącając, jak się zdaje, tylko koszta utrzymania Claremont'u i kilka tysięcy funtów nadto. Uposażenie Xiężnej Kent jest 30,000 f. st. (180,000 r. sr.) na rok, równie jak uposażenie Xięcia Alberta, który jest, nadto, pułkownikiem pułku jednego, co, z kilku innémi pobieraniami, dodaje około 3,000 f. st. (18,000 r. sr.) na rok. J. K. W. Xiążę Cambridge pobiera teraz pensyi 12,000 f. st. (72,000 r. sr.), i jest nadto pułkownikiem 17-go pułku ułanów i jenerał-inspektorem jazdy, w ogóle ma 15,000 f. st. (90,000 r. sr.).

— Balmoral, to miejsce pobytu ulubione Królowej w górach Szkocyi, przechodzi teraz, przez kupno, w posiadanie familii Królewskiej. Dawny właściciel był hrabia Fife; cena przedaży wynosi blizko 33,000 funt. sterl.

— Dekreta Synodu w Thurles są nareszcie wydrukowane, jak słychać, i zapełniają tom in 8° od 200 do 300 stronic, pisanych po łacinie. Za kilka dni, dodają, będą one ogłoszone po wszystkich kościołach katolickich w Irlandyi. Co do Gymnazyj Królewskich w Irlandyi, dekreta te grożą pozbawieniem godności i władzy duchownej xięży katolickich, którzyby nie zechcieli zerwać wszelkich stosunków z temi zakładami.

— Wbrew aktowi Parlamentowemu, poświęcenie Biskupa katolickiego, a mianowicie doktora Hendren, ma się odbyć 2 Grudnia w Nottingham.

— Gazeta *Freeman* donosi, iż P. More O'Ferral otrzymał ofiarę orderu i wstęgi kawalera Łaźni przez wzgląd na zasługi jego jako wielkorządzcy Malty; ale że odmówił, nie chcąc nic przyjąć z rąk administracyi anti-katolickiej.

— Rada Grodu Londyńskiego (City of London) robiła trudności, tego roku, co do uchwalenia, sir John'owi Musgrave, podziękowań które zazwyczaj uchwala Lordowi-merowi (Lord Mayor) wychodzącemu. Oskarżano szanownego urzędnika o zbytnie wystawianie siebie na widok, kosztem kollegów swoich, na uroczystościach Paryskich, i o znajdywanie się na uczcie jakiejś w Niedzielę.

— Xiążę Northumberland kazał pobudować, w tej chwili, w dobrach swoich, tysiąc mieszkań dla ubogich swoich majętności. Są to po większej części, jak to jest we zwyczaju w Anglii, niewielkie domy zajmowane każdy przez jedną rodzinę.

— Traktat dla wykorzenienia kontrafakcyi literackiej został temi dniami podpisany pomiędzy Francyą i Wielką Brytaniją. Ten zawiera: 1) zniesienie całkowite kontrafakcyi; 2) zakaz zobopólny przyjmowania przedruków innych krajów; 3) taż protekcya rozciągniona do kompozycyj muzycznych, rysunków, malowideł, rzeźby i innych płodów artystycznych; 4) protekcya przekładów dzieł oryginalnych, ogłoszonych w kraju przez lub za autora; 5) przyrównanie dzieł dramatycznych do xiąg i podobnaż protekcya dla nich.

— Rząd Brezylijski wręczył niedawno Anglii 160,000 funt. sterl. na umorzenie długu swego. Fakt zasługuje być zapisany, szczególnie w chwili kiedy Brezylija wszczyna wojnę z Rozas'em.

— Wiadomości z Honduras donoszą, iż stan San-Salvador ukończył nareszcie swoje nieporozumienia z Wielką Brytaniją, i przyjął traktat pokoju, handlu i przyjaźni, potwierdzający układ przedugodny, zawarty na statku *Gorgon* w Listopadzie 1849.

— Czytamy w *Times:* «Piszą do nas z Indyj, iż Rząd osadniczy postanowił przełożyć Rządowi metropolitalnemu utworzenie czwartej prezydencyi, a to w interessie zarządu naszych posiadłości wschodnich. Nowy ten podział przybierze imię gubernii Lahor'skiej; i o ile można wnieść z projektu, który zapewne jest jeszcze tylko początkowym, przejdzie o wiele większością i blaskiem dawne podziały gruntowe. Będzie miała za zasadę obszerną prowincyę Pendżab'u, do

której dodana będzie od wschodu cała strona obszernych obwodów Agry i Bengalu, idąca aż do brzegów Sony, i w której znajdują się ludne i ważne miasta Allabahad i Benares. W południowo-zachodniej części zawierać będzie Scinde, i rozciągać się będzie przeto od Hindou-Kotch do ujść Indusu, i od gór Bełudżystan'u do równin Gangesu. Godność tej nowej prezydencyi nie będzie stać niżej od jej rozległości, gdyż, zrywając z podaniem już wiekowém, zabierają się ruszyć z miejsca stolicę Rządu Indyj i przenieść rezydencyę Clive i Hastings'a do stolicy Sichów. W tém ostatniém mieście, albo w mieście Umballah, będzie ustanowiony zarząd podwładny, a w pałacach opuszczonych Kalkutty, Wielkorządzca-Namiestnik będzie zawiadywał interessami prywatnemi Bengalu Dolnego. Rada Indyj i Jenerał Gubernator mieszkać więc będą odtąd w Simlach, miejscowości nader przyjemnej.

— Rada odbędzie się w końcu tygodnia przyszłego, dla nowego odroczenia Parlamentu.

— N. Królowa mianowała sir'a R. Abercromby, obecnie Ministra pełnomocnego przy dworze Sardyńskim, na takiż urząd przy dworze Niderlandzkim, na miejsce sir'a E. C. Disbrowe, który umarł.

## FRANCYA.

PARYŻ, *29 Listopada*. Zgromadzenie Prawodawcze. Na posiedzeniu dzisiejszém Zgromadzenie przedłużało rozprawy nad prawem gminowém. P. de Larochejacquelein wnosi ograniczenie czasu zamieszkania w gminie do jednego roku. Wielka fermentacya objawia się w Zgromadzeniu. Głosowanie daje 328 głosów przeciw 327.

Niema potrzeby mówić jakie wrażenie następuje po tém wotum, przywiązującém wciąż istnienie głosowania ograniczonego do jednego głosu większości!

W końcu, kreskowanie o ogóle prawa odłożone zostaje do Poniedziałku, 1 Grudnia.

— W Kommisyi wysadzonej do rozpatrzenia prawa o odpowiedzialności Prezesowskiej, zapadły dzisiaj dwa postanowienia wielkiej wagi.

Ośm głosów przeciw 6 zadecydowały, że oddanie pod sąd Prezesa za pobudzenie do pogwałcenia artykułu 45 Konstytucyi będzie stanowiło artykuł oddzielny; 7 głosów przeciw 6 przyjęły redakcyę Pana Berryer, który wymaga, zamiast «zbrodni zdrady kraju,» iż «Prezes nadużył swej władzy dla obudzenia pogwałcenia rzeczonego artykułu,» wyrażenia dość nieokreślonego.

W pierwszej z tych uchwał odnieśli zwycięztwo członkowie góralscy, w drugiej część umiarkowania Kommisyi.

— Wieść chodzi, iż P. de Broglie udał się osobiście do Prezesa, w celu dojścia do rozejmu przynajmniej. Na przełożenia jego, P. Ludwik Napoleon Bonaparte miał niby odpowiedzieć: «Cofnijcie albo odłóżcie prawo o odpowiedzialności, i przystąpię do zgody.» Chociaż nader śmiały w swém postępowaniu, P. Ludwik Napoleon dba wiele o zachowanie sobie, na wszelki przypadek, poparcia frakcyi jednej Zgromadzenia.

— *Assemblée Nationalle* zawiera dzisiaj długi artykuł w w którym oświadcza się przeciw potrzebie (urgence) i nawet przeciw zasadzie prawa o odpowiedzialności, i chociaż zachowuje sztandar Parlamentowy, zdaje się go już nie trzymać jak ręką bardzo słabą. Takowa bladość gazety *Assemblée Nationalle* zbiega się z wieściami uporczywemi o negocyacyach pomiędzy P. Broglie i Prezesem.

— Podczas gdy Zgromadzenie cofa się tym sposobem, organy pałacu Elysée pokazują coraz więcej zuchwalstwa. *Patrie* ogłasza, w swoim numerze tego-wieczornym, artykuł który, rzekłby kto iż jest przeznaczony do przygotowania Francyi do zniesienia porządku Parlamentowego, a *Bulletin de Paris* powiada, iż czas jest żeby Prezes przeszedł od mów do czynów.

*30 Listopada*. Zgromadzenie Prawodawcze. Nowy wniosek o przejrzeniu Konstytucyi złożony został przez P. Migeon, członka dość nieznanego większości, w końcu posiedzenia 27-go. Ze swojej strony P. de Tigny wznowił wniosek którym Zgromadzenie zajmowało się już było przed odroczeniem, a który ma na celu nadanie Radom jeneralnym prawa zgromadzenia się dowolnego i ujęcia wszystkiej władzy po Departamentach, w razie wypadków niebezpiecznych w Paryżu.

— P. Léo de Laborde złożył ze swojej strony, wczora, wniosek odnoszący się do przejrzenia Konstytucyi. Wniosek ten brzmi następnie:

«Zważywszy, iż pilném jest powrócić Francyi instytucye odpowiedne jej obyczajom i zwyczajom, jej interessom, jej życzeniom, i dokonać wielkiego dzieła restauracyi narodowej, — jedyny środek wrócenia naszej ojczyznie tych długich widoków przyszłości, bez których teraźniejszość, nawet spokojna, zostaje w obawie i rażona jałowością;

«Zważywszy, iż po tylu kolejach i próbach bezowocowych, kraj, oświecony własném doświadczeniem, poznaje sam gdzie są najlepsze losy, i zostaje przekonany że zasada tradycyjna i wiekowa dziedziczności monarchicznej jest najbezpieczniejszą rękojmią trwałości jego Rządu i rozwinięcia jego wolności;

«Zapatrzywszy się na artykuł III Konstytucyi, wyrażający iż Zgromadzenie Prawodawcze może, w ostatnim roku prawodawstwa, żądać zmodyfikowania całkowitego Konstytucyi;

«Wnoszę, iżby Zgromadzenie Prawodawcze, uświęcając zasadę wyż-wyrażoną, wynurzyło życzenie następujące:

«Art. 1. Francya powraca do Monarchii prawej i reprezentacyjnej.

«Art. 2. W formach i szczegółach przepisanych, Zgromadzenie Ustawodawcze powołane jest do postanowienia o powrócie do zasady tradycyjnej i narodowej dziedziczności.»

— Wczora, niektóre osoby rozsiewały wieść, po Paryżu, że będzie, dzisiaj w Niedzielę, manifestacya demagogiczna, z powodu wyboru (reprezentanta z Departamentu Sekwany),

dla którego kreskowanie w istocie się otworzyło. Zwierzchność uważała się za obowiązaną przedsięwziąć niejakie środki dla zaradzenia wszelkim mogącym się zdarzyć wypadkom, i przepisy zostały przesłane do rozmaitych kompanij dróg żelaznych co do przeniesienia wojsk, których obecność mogła stać się potrzebną. Wszystkie te wieści, prawdę mówiąc, miały nie wiele prawdopodobieństwa. Obawy te, wypływające z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, nie były bynajmniej podzielane w Prefekturze Policyi, i wypadek pokazał całkowicie słuszność tej ostatniej. Paryż był, dzisiaj, bardziej spokojny niż kiedy, i działania wyborowe, które się rozpoczęły, nie nadały mu nawet ożywienia cichego.

Zajmowano się, zresztą, daleko więcej dzisiaj, w Paryżu, uchwałą Zgromadzenia wczorajszą, o zamieszkaniu jednoletniém, dymissyą jenerała Perrot od dowództwa gwardyj narodowych, i mianowaniem P. Vieyra Naczelnikiem Sztabu tychże gwardyj, aniżeli wyborem który się odbywał.

— *Journal des Débats*, dzisiejszy, wyraża się temi słowy na konto uchwały Zgromadzenia o zamieszkaniu wyborowem:

«Wypadek ten sprawił na Zgromadzeniu wzruszenie zbyt łatwe do pojęcia. Wszyscy zobaczą jego wartość prawdziwie opłakaną. Żadna uchwała nie rzuciła jeszcze na stan rzeczy światła równie żywego i równie przywodzącego do rozpaczy. Co najnieprzyjemniejsza, to iż ta uchwała nie dotyka tylko uchwały z dnia 31 Maja, zadaje ona cios zgubny wziętości moralnej Zgromadzenia, nadziei i zaufaniu co je kraj w niej położył. Przed ośmnastu miesięcy, zasada prawa o którém się naradzają w tej chwili była przyjęta przez 433 głosy przeciw 241. Dzisiaj kiedy chodzi o utrzymanie tej zasady złagodzonej, zmodyfikowanej, ograniczonej do jej zastosowania najmniej surowego, ta większość 194 głosów znajduje się sprowadzoną do jednego głosu. Niema większości dla zniweczenia prawa z d. 31 Maja, ale też niema jej dla jego utrzymania, albo, przynajmniej, jest tylko większość jednego głosu. Tak więc w rzeczy aktu najważniejszego i najgłówniejszego swojej polityki, Zgromadzenie podzielone jest na dwie frakcye równe! Większość która ocaliła kraj, od trzech lat, która go uchroniła od nieładu i anarchii, od socyalizmu i ruiny, większość ta nie istnieje już, albo sprowadzona jest do jednego głosu. Większość zachowawcza jest rozwiązana; niema już większości tylko większość hazardu i trafu, większość którą Góra rozporządza jako arbitr najwyższy, jako pani samowładna.»

— P. Marszałek Soult, xiążę Dalmacki, umarł 29 Listopada, o godzinie dziesiątej wieczorem, w zamku swoim Saint-Amand. Marszałek Soult był najstarszym z marszałków Francyi, datował on od kreacyi zrobionej przez Cesarza Napoleona; był mianowany marechal-général przez Króla Ludwika-Filipa.

P. Marszałek Jean-de-Dieu Soult, xiążę Dalmacki, urodził się w Saint-Amand (Tarn) 28 Marca 1769. Miał zatém, w dniu 29 Listopada, 82 lata i 8 miesięcy.

Był trzy razy Ministrem Wojny, raz Spraw Zagranicznych i trzy razy Prezesem Rady.

Należał prawie do wszystkich wielkich bitew Rzeczypospolitej i Cesarstwa.

Był wygnany, w ciągu trzech lat, za Restauracyi.

Wstąpił do służby 15 Kwietnia 1785, w pułku 23 Królewskiej piechoty.

*1 Grudnia*, *wieczorem.* (Przez telegraf.) Zgromadzenie Prawodawcze zajęło się, tego wieczoru, prawem o odpowiedzialności Prezesowskiej, ale nie wiadomą jeszcze była jego uchwała w chwili wyprawienia depeszy.

—

W numerze z dnia 27 Listopada *Journal de S.-Petersbourg* czytamy co następuje:

Poczta zagraniczna nie przybyła jeszcze, ale otrzymujemy w tej chwili, drogą nadzwyczajną, № 335 *Gazety Wrocławskiej*, z dnia 3 Grudnia, który zawiera dwie depesze telegraficzne następujące:

Pierwsza depesza: Paryż, *2 Grudnia*, *zrana.* Zgromadzenie Narodowe (Prawodawcze) zostało rozpędzone (gesprengt), wczoraj, w ciągu wieczora. Changarnier, de Lamoricière i Charras są przytrzymani. Dotąd władza pozostała w ręku Ludwika Napoleona.

Druga depesza, wyprawiona z Berlina, 2 Grudnia, o godzinie 6 minucie 9 wieczorem:

— Czytamy w *Monitorze Pruskim:*

«*Paryż*, *2 Grudnia.* Wojska otrzymały rozkaz nieopuszczania koszar i są zupełnie pod bronią. Pałac Zgromadzenia zajęty jest wojskami. Wielu jenerałów i między innymi Changarnier, de Lamoricière, Charras, zostali przytrzymani.»

## HISZPANIJA.

MADRYT, *23 Listopada.* Wczora, o godzinie czwartej po południu, przybyli tu JJ. KK. WW. Infantka Marya-Luisa-Fernanda i jej Małżonek, Xiążę de Montpensier. Władze, które ich oczekiwały dla ich powinszowania, przyjęły ich na stacyi drogi żelaznej. Udali się do pałacu, gdzie byli przyjęci w rodzinném kole z najżywszemi oznaki czułości i przywiązania.

— Antonio de Posada Rubin de Celis, Patryarcha Indyj Wschodnich, umarł w Madrycie, mając lat 84. Był on pierwszym jałmużnikiem Królowej i wikaryuszem-jeneralnym Armij lądowej i morskiej.

## AMERYKA.

STANY ZJEDNOCZONE. *Mississipi* przybył do New-Yorku, 10 Listopada. Dzienniki Amerykańskie są pełne szczegółów o Kossucie i wychodźcach, którzy przybyli na tym statku. Kossuth napisał list do Mera New-Yorku, który go ogłosił, a w którym usprawiedliwia się że się nie udał wprost do Stanów Zjednoczonych na statku Mississipi, i tłumaczy powody które go zmusiły do tego.

— *New-York-Herald* donosi, że projekt traktatu został przesłany Gabinetowi Washingtońskiemu, przez Króla Ka-

mehamea II, w celu propozycyi przyłączenia wysp Sandwich do Stanów Zjednoczonych. Dziennik Amerykański zachęca żywo Prezesa i jego Gabinet do przyjęcia tej propozycyi, i wylicza wszystkie korzyści polityczne i handlowe podobnego przyłączenia; *New-York-Herald* dodaje, co dałoby więcej wagi jeszcze propozycyi, iż ludność wysp Sandwich caluteńka życzy najmocnej wejść do składu Związku Amerykańskiego.

## NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

BERLIN, *4 Grudnia.* Wieczorem 1 Grudnia Dwór wyjechał do Charlottenbourg.

TRIEST, *28 Listopada.* Wczora Wieczorem, J. C. W. Wielki Xiążę Konstanty Mikołajewicz przybył tu z Wenecyi na statku *Władimir.*

PARYŻ, *3 Grudnia.* (Drogą nadzwyczajną.) Jenerał Lawoestine został mianowany Dowodzcą gwardyi narodowej Dep. Sekwany, na miejsce jen. Perrot. — 2 Grudnia Prezes Bonaparte wydał Proklamacyą, którą rozwiązuje Zgromadzenie Narodowe, i przywraca głosowanie powszechne, oraz zwołuje lud na Zgromadzenia wyborcze od 14 po 21 Grudnia. Rada Stanu rozwiązana. Pierwsza dywizya wojskowa (Paryż), ogłoszona za zostającą w stanie oblężenia. — Fould i Rouher powróceni do Ministerstwa. — Prezes wszędzie gdzie się ukaże, jest dobrze od wojsk przyjmowany.

— Proklamacya powyższa zawiera ogłoszenie, że władza wykonawcza i odpowiedzialna Prezesa ma trwać lat 10, że Ministrowie są odpowiedzialni jedynie przed Prezesem, i ustanowienie dwóch Izb: jednej z wyboru, (électorale) i drugiej ze zdolności osobistych (de capacités.)

*Paryż, 3 Grudnia, o 5 po południu.* (Depesza telegr. Monitora Pruskiego.) «Partya Anarchistów usiłowała dziś uczynić powstanie na przedmieściu St. Antoine. Powstanie to zostało natychmiast poskromione i barykady zburzone z największą energiją przez wojsko.

— Skład nowego Gabinetu jest następujący: Ministrem Spraw Wewn. de Morny—Skarbu Fould—Sprawiedliwości Rouher — Prac Publicznych Magne — Marynarki Lacrosse— Handlu Casa Bianca — Wojny Saint Arnaud — Oświecenia Fortoul — Spraw Zagranicznych Turgot.

— W liczbie aresztowanych są jenerałowie Cavaignac, Bedeau, Leflo, oraz PP. Baze, Nadaud, Baune, Greppo, Crémieux, Lagrange, Miot i Valentin; zatrzymano 150 rozmaitych reprezentantów, w chwili kiedy się naradzali o oddaniu pod sąd Prezesa Bonaparte.

Cały Paryż okryty jest wojskami; Ludwik Bonaparte, ze swym sztabem zwiedza wszystkie posty i witany jest okrzykami radości od ludu i armii.

Około 200 reprezentantów połączyli się z P. Bonaparte, między innemi są Antoni i Piotr Bonaparte, Lucyan Murat, jenerałowie Vast Vimeux, de Grammont, d'Hautpoul, Baraguay d'Hilliers, obaj Abatucci, i t. d.

Armija wezwana została do oświadczenia się we 24 godzin, czyli uznaje władzę Prezesa Bonaparte na zasadach jego Proklamacyi.

Członkowie Zgromadzenia z ulicy de l'Université rozpędzeni zostali przez trzy kompanije; de Falloux miał mowę do żołnierzy, ale nie był słuchany. Ciż reprezentanci i wielu innych jeszcze zebrali się w Merostwie 10 Okręgu dla naradzenia się nad złożeniem Prezesa Rplitej, ale byli uwięzieni w liczbie 200, a między nimi PP. Daru, Berryer i Dufaure.

Jenerał Changarnier, w chwili kiedy go aresztowano, chciał przemówić do żołnierzy, ale nie był słuchany. Przed mieszkaniem jego stoi cały bataljon. Wszystkie wyjścia Pałacu Narodowego (Palais Royal), są osadzone strażą.

*(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)*



Позволяется печатать. 29 Ноября 1851 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.